

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/10574/2025

Mäntsälän kunnan ja Nivos Oy:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Mäntsälän kunta ja Nivos Oy kiittävät mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta.

Mäntsälän kunta omistaa 100 % paikallisen energia- ja infrayhtiö Nivos Oy:n, joka vastaa toiminta-alueellaan mm. sähkönjakelusta sekä kaukolämmön tuotannosta ja sen jakelusta asiakkaille.

Alueellisen energiainfrastruktuurin kehittäjänä ja ylläpitäjänä haluamme tuoda esiin huolestamme, että suunnitteilla oleva veromuutos on erittäin vahingollinen sekä suunniteltujen kansainvälisten datakeskusinvestointien toteutumisen, päästötavoitteiden saavuttamisen, että investointiympäristön ennustettavuuden näkökulmasta.

Mäntsälässä Nivos Oy:llä on pitkäaikaista kokemusta datakeskuksen tuottaman hukkalämmön hyödyntämisestä kaukolämmön energianlähteenä. Olemme hukkalämmöllä voineet paikallisesti vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä energianlähteenä, millä on myönteinen vaikutus ilmastopäästöjen määrään. Hiilidioksidipäästömme ovat vähentyneet datakeskusten hukkalämmön ansiosta yli 5000 tonnilla vuodessa.

Mäntsälässä vuodesta 2016 toiminut datakeskus on parhaillaan laajentamassa kapasiteettiaan noin kolminkertaiseksi, ja toinen datakeskustoimija on suunnitellut aloittavansa datakeskuskampuksen rakentamisen Mäntsälään vuoden 2025 aikana. Jo olemassa olevan datakeskuksen ja suunnitellun datakeskuskampuksen tuottamalla hukkalämmöllä on mahdollista tuottaa kaukolämpöä Mäntsälän ja esimerkiksi Hyvinkään kaupungin, asukkaiden ja yritysten tarpeisiin. Edellä mainitun toteutuessa hiilidioksidin päästövähennys olisi noin 45 000 tonnia vuodessa.

Keski-Uusimaa voisi olla suunnannäyttäjä datakeskusten hukkalämmön laajemmassa hyödyntämisessä. Hukkalämmöstä tehdyllä kaukolämmöllä voidaan korvata fossiilisia ja biopohjaisia polttoaineita sekä mahdollistetaan kaukolämpöasiakkaille päästötön ja edullisempi kaukolämpö.

Edellä mainitun yhteistyön toteutuessa Mäntsälän ja Hyvinkään välille rakennettaisiin kaukolämmön siirtolinja sekä tarvittavat laitokset – lämmöntalteenottolaitos sekä

sähkökattilat talviaikaiseen kaukolämmön priimaukseen. Nivos Oy ja Hyvinkään Lämpövoima Oy ovat perustaneet hankeyhtiön lämmönsiirtoputken ja -infran teknistaloudellisen toteutettavuuden selvittämiseksi.

Näemme datakeskusten hyödyntävän tehokkaammin käyttämänsä sähköenergian verrattuna esimerkiksi energiayhtiöiden runsastuvaan sähkökattilakapasiteettiin.

Valtiovarainministerin esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia. Lakia muutettaisiin siten, että kaivostoiminnassa ja konesaleissa käytettävän sähkön vero siirrettäisiin alemmasta sähköveroluokasta II yleiseen sähköveroluokkaan I, jonka vero on 2,24 senttiä kilowattitunnilta. Alemman sähköveroluokan vero on 0,05 senttiä kilowattitunnilta, joten ehdotetut muutokset nostaisivat kaivostoiminnassa ja konesaleissa käytettävän sähkön veroa 2,19 senttiä kilowattitunnilta. Sähköstä kannettavaan huoltovarmuusmaksuun ei ehdoteta muutoksia.

Ehdotettu veromuutos vaarantaa merkittävästi datasalien mahdollistamaa vihreää siirtymää sekä merkittävää taloudellista kasvua luovan datateollisuuden investoinnit myös Mäntsälässä. Lausuntomme perustuu datakeskustoimijoiden kanssa käytyihin keskusteluihin ja niissä esiteltyihin vakavasti otettaviin investointisuunnitelmiin, joita olemme käyneet ennen sähköveromuutoksen julkistamista.

Mäntsälässä on noin viidentoista viime vuoden aikana rakennettu yksi Etelä-Suomen vahvimista paikallisista sähköverkoista sekä valmisteltu teollisuudelle rakennusvalmiita tontteja. Mäntsälässä datakeskusten rakentaminen on arkea, johon valtiovarainministeriön päätöksillä on välitön vaikutus. Sähköveropäätöksellä on välitön vaikutus noin 30 000 kansalaisen sähkönsiirtolaskuun sekä ilmastopäästöihin.

Datakeskukset ovat suuria sähkön käyttäjiä ja ovat siten merkittäviä sähkönsiirtoverkon asiakkaita. Energiaviraston sallitun tuotonlaskenta huolehtii siitä, että sähköverkkoyhtiön siirtomäärän ja liikevaihdon lisääntyessä asiakkaiden siirtohintoja lasketaan. Käytännössä tämä tarkoittaa, että asiakkaiden määrän lisääntyessä kustannukset jakaantuvat useammalle ja siirtohintaa energiayksikköä kohden laskee. Tämä vähentää osaltaan kansalaisten ja yritysten kustannuksia mahdollistaen säästyvien varojen kohdentamisen esimerkiksi palveluiden hyödyntämiseen tai yrityksissä toiminnan kehittämiseen.

Toivomme, että valtiovarainministeriö harkitsee verotuen jatkamista niille konesaleille, joiden prosessorijäähdytyksessä syntyvä hukkalämpö hyödynnetään esimerkiksi kaukolämmityksen energialähteenä. Toivomme myös huomioitavaksi datasalien mahdollisuuden tukea valtakunnan sähköverkkoa erityisesti lämmityskaudella, lokakuusta huhtikuuhun.

Datasalien varavoimakoneet voivat tukea sähköverkon taajuutta ja jännitettä, jolloin ne parantaisivat sähköverkon vakautta, kun sähköntuotannon määrän vaihtelu kasvaa uusiutuvan energiantuotannon osuuden lisääntyessä. Tämä hyödyttäisi samalla laajasti

suomalaista yhteiskuntaa siirtämällä osan tarvittavan reservikapasiteetin kustannuksista aiheuttajan maksettavaksi.

Datasalit vahvistavat Mäntsälän elinvoimaisuutta työllistämällä rakennusvaiheessa ja luomalla sen jälkeen kysyntää huolto- ja asiantuntijatyölle. Datasalit ovat merkittäviä kiinteistö- ja yhteisöverojen maksajia, lisäksi datasalit maksavat perustamisvaiheessa merkittävät liittymämaksut, joilla rakennetaan sekä ylläpidetään paikallisia infraverkkoja. Datasalien oman liiketoiminnan lisäksi ne käyttävät huomattavan määrän erilaisia palveluita, joiden käyttö vahvistaa merkittävästi paikallistaloutta.

Datasalien keskittymän – datacampuksen ympärille kasvaa myös muita korkean teknologia työpaikkoja (teknologiapuisto). Suomessa on esimerkiksi maailmanluokan osaamista supertietokoneiden rakentamisesta sekä niiden kehittämisestä. Datasalikehityksen kasvua pitäisi mielestämme nyt tukea, ei horjuttaa, koska ulkomaisten datasalitoimijoiden investoinnit luovat työpaikkoja Suomalaisille huippuosaajille.

Lausuntomme lopuksi haluamme vielä erityisesti korostaa seuraavia asioita:

Energiatehokkuuden parantaminen

- nykyinen sähköverolaki on hyvä, sillä se kannustaa datasalitoimijoita parantamaan datasaliensa energiatehokkuutta.
- jos nykyisen sähköverolain veroporkkana korvattaisiin energiatehokkuusdirektiivin määräykseltä, mahdollistaa se datasalitoimijoille mahdollisuuden jättää energiatehokkuutta parantavat toimenpiteet (esim. hukkalämmön hyödyntäminen kaukolämmöntuotannossa) tekemättä vetoamalla siihen, etteivät ne ole teknistaloudellisesti kannattavia

Sähköveroluokka ja sähkökattilat

- Esityksessä mainitaan kaukolämmön tuottaminen sähkökattiloilla hukkalämmön sijasta. Energian tehokkaan käytön osalta olisi kuitenkin huomattavasti parempi vaihtoehto hyödyntää hukkalämpöä kuin käyttää energiana arvokkaampaa sähköä
- Kuten esityksessä mainitaan, alemmaa sähköveroluokkaa sovelletaan myös sähkökattiloihin ja lämmöntalteenottolaitoksiin. Nyt tehtävä päätös luo suurta epävarmuutta tämän jatkon osalta. Jotta kaukolämpöyhtiöt pystyvät tekemään investointipäätöksiä, tulisi sähkökattiloiden ja lämmöntalteenottolaitosten alemman sähköveroluokan jatkuminen varmistaa heti. Varsinkin hukkalämmön hyödyntämisen kannalta olisi erittäin haitallista, jos datasalien sähköveroa ja datasalin hukkalämpöä hyödyntävän lämmöntalteenottolaitoksen veroja nostetaan

Datasalien vaikutus valtakunnallisesti ja paikallisesti

- Konesalien nähdään uhkaavan tai jopa estävän ”parempien” investointien tulon Suomeen. Taloussuhdanne tällä hetkellä ja näkymät tulevaisuuteen ovat Suomessa valitettavan heikot, joten jokainen uusi datasalihanke on varmasti tervetullut eikä tätä pidä vaarantaa laskennallisella verotulojen menetyksellä
- Esityksessä nähdään paikallisten vaikutusten merkitys vähäisenä. Kaikki investoinnit tehdään kuitenkin paikallisesti, ja vaikutukset näkyvät kansallisesti. Mäntsälässä olemassa oleva datasali ja suunnitteilla olevat datasalit vahvistavat paikkakunnan elinvoimaisuutta, laskevat kiinteistöjen lämmityksestä aiheutuvia päästöjä sekä tarjoavat kunnan asukkaille edullisen ja luotettavan lämmitysmuodon. Datasalien sähköveron pitäminen nykyisellä tasolla edesauttaa saman tilanteen saavuttamisen mahdollisimman monessa suomalaisessa kunnassa.
- Näkemyksemme mukaan datasalit eivät vaaranna sähkön siirron tai tuotantokapasiteetin riittävyyttä vaan uskomme vahvan sähköverkkon ja lisääntyvien tuotantoinvestointien vastaavan kysynnän lisääntymiseen markkinaehtoiselta pohjalta.

Hannu Laurila

Marko Ahl

Mäntsälän kunnanjohtaja

Nivos Oy, toimitusjohtaja